

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

Den smalle bog

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 4. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Mennesker som hele tiden føler sig forkerte

Mette Norrie: "Statister" noveller EC Edition 2019, 110 sider, vejl. pris 249,- Af Solvej Paabøl Andersen "Statister" er en saml...

Slå op i Den smalle bog

Find rundt i Den smalle bog

Den smalle bog er et tidsskrift for boganmeldelser og bringer desuden klassikerlæsninger, fra 1. jan. 2019 klummen En litterær refleksion, samt skønlitterære og essayistiske originaltekster

Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og øverst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper. Længere ned i venstrespalten er nogle af de mest læste, tidligere indlæg fremhævet. Længere nede er forskellige relevante links. Øverst på siden kan man se, hvem der skriver på Den smalle bog og hvem de skriver om.

Flere indlæg fra Den smalle bog

- De døde kan høre, at man tænker på dem
Julia Werup Ensomme
mænds død Det poetiske bureaus forlag, 150 kr.
Af Søren E.

Kristoffersen At skrive om et værk er en form for psyko...
- Afstanden mellem en engel og et lig
Bjørn Thomsen Slagger
Førlaget Fuglekøjen
2016 107 sider, 149 kr.
Af Jakob Brønnum Jeg har været igennem flere faser i min læsning af ...
- Lykke-Per som tidsbillede af Danmark
Klassikerlæsning.
Henrik Pontoppidan:
"Lykke-Per", 1904/05.
Bille August kommer i

mandag den 22. juli 2019

Hadet forvrænger ansigtet - om Brecht's Svendborgdigte

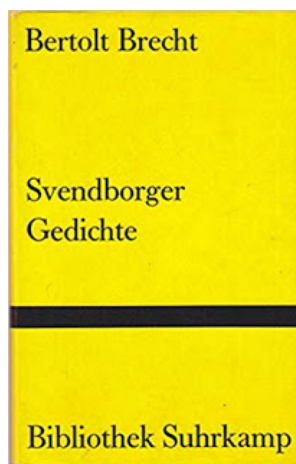
Bertolt Brecht: "Svendborgdigte", Multivers 2016, 301 sider med tysk og dansk tekst, 288 kr.

Af Egil Hvid-Olsen

Fra 1933-39 boede den tyske digter, Bertolt Brecht, i eksil i nærheden af Svendborg. Her skrev han en digtsamling, hvis primære målgruppe var tyske modstandsfolk i hjemlandet. Selvom Brecht både var en anerkendt dramatiker og lyriker, viste det sig særdeles svært at få udgivet samlingen. Dels skulle der tages storpolitisk hensyn, dels var Brecht kun anerkendt som dramatiker i Danmark, ikke som lyriker, og dels var det en udfordring at skaffe penge i eksil landet til en udgivelse, der var skrevet på tysk og manglede en dansk oversættelse som den, Multivers udgav i 2016. En af Brechts kvindelige bekendtskaber løb en betragtelig økonomisk risiko i forbindelse med udgivelsen, hvilket Hans Christian Nørregaard blandt andet redegør for i et glimrende og oplysende efterskrift. Samlingen endte med at blive udgivet i 1939, men nåede ikke målgruppen i Tyskland, fordi krigen brød ud med invasionen af Polen i september.

Profetiske digte

"Svendborgdigte" er en ujævn samling, der i første omgang virker mere interessant som historisk kilde, men lidt efter lidt samler sig og bliver både smuk, skræmmende og gribende. Digte om Hitler – som Brecht ofte omtaler som "klatmaleren" – og den fare, han bringer med sig, fylder en stor del af samlingen.

Omslaget til den tyske paperbackudgave af Brechts bog

Men den indeholder også digte for børn, hædersdigte over fortidens vismænd samt hyldestdigte til kommunismen og dens forkæmpere. De sidstnævnte virker lidt pinagtige, når man husker på det årelange folkedrab, Josef Stalin var hovedmanden bag, og som overgik Holocaust i dødstal. Allerede i begyndelsen af 1930'erne havde Stalin indledt en tvangskollektivering, der kostede mange

Er argumentet svagt, så hæv stemmen og gentag det!

Få en mail, når Den smalle bog udkommer

Email address...

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2019 (35)
 - september (1)
 - august (4)
 - ▼ juli (4)
 - "Vi er nødt til at krydse floden"
 - Hadet forvrænger ansigtet - om Brecht's Svendborgd...
 - Lützhøft og den blufærdige virkelighed
 - Hvad er din ærlige hovedet-på-blokken-mening
 - juni (5)
 - maj (4)
 - april (3)
 - marts (6)
 - februar (4)
 - januar (4)
- 2018 (43)
- 2017 (36)
- 2016 (34)

Den smalle bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originaltekster

- antologi (1)
- boganmeldelse (62)
- dagbøger (1)
- digtsamling (21)
- En litterær refleksion (5)
- essay (3)
- eventyr (1)
- fabler (1)
- faglitteratur (8)
- klassikerlæsning (11)

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

”DE ØVERSTE
har forsamlet sig i et værelse.
Mand på gaden
lad alt håb fare.

- prosadigt (2)
- roman (13)

Sidevisninger i alt

96,609

Regeringerne
skriver ikkeangrebspagter.
Lille mand
skriv dit testamente.” (s. 29).

Som i dette korte eksempel bærer mange af digtene præg af en barsk humor, der virker nærmest profetisk i sin forudsigelse af katastrofen. Et beslægtet digt tager de indledende ord op igen:

”DE ØVERSTE SIGER:
Det går mod berømmelsen.
De nederste siger:
Det går mod graven.” (s. 35).

Advarslen varieres som en gentagen tryglen om forståelse for situationens alvor:

”NÅR DER SKAL MARCHERES, VED MANGE IKKE
at deres fjende marcherer i spidsen for dem.
Stemmen, som kommanderer med dem,
er deres fjendes stemme.
Den, der taler om fjenden,
er selv fjenden.” (s. 41).

Et træ i skygge

Selvom samlingens børnerim kan virke lidt malplacerede i helheden, fungerer de som et helle, inden man kaster sig over flere knivskarpe advarsler om det truende krigsudbrud.

Digtet ”Blommetræet” er så ligetil og hyggeligt, at det er svært at se den samme digter bag det og de nævnte eksempler. Og dog skal man næppe lade sig snyde af de mundrette rim og de børnevenlige formuleringer, for digtet handler om en vækst, der står i skygge og derfor ikke kan bære frugt. Også her trues livet:

”I gården står et blommetræ
et uanseligt lille kræ.
Om træet er der et stakit
så det kan vokse frit.

Det lille træ vil gerne gro
og blive stort, det kan du tro,
men det kan ikke bli’ til nog’d
for solen skinner aldrig på’ed

Men er det nu et blommetræ,
der er jo aldrig blommer på?
Vel er det så, for ved du hvad,
man ser det på dets blad.” (s. 69).

Advarsel mod medløberi

I det lidt militante digt ”Ingen eller alle” manes der til modstand mod en uret, der begås. Fjerde og sidste strofe stiller spørgsmålet:

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

ændrer verden til det bedre.
 Ingen eller alle. Intet eller alt.
 Ene kan du intet gøre.
 Geværer eller lænker.
 Ingen eller alle. Intet eller alt." (s. 79).

Der skal siges fra overfor uretten! Alternativet udfolder
 Brecht i "Til de ensrettede", hvor tavshed uundgåeligt
 udvikler sig til løgn:

"[...] Således understøtter han alene ved sin tavshed
 forbryderne, men snart
 vil han bemærke, at han, for ikke at miste sit levebrød
 ikke blot må fortie sandheden, men
 sige løggen. Ikke unådigt
 modtager undertrykkerne den, der her er parat til
 ikke at miste sit levebrød.
 Han går ikke omkring som en bestukken,
 da man jo intet har givet,
 men blot intet har frataget ham." (s. 145, 147).

De gentagne negationer afslører, hvor fattigt et samfund
 propagandaen medfører. Død og intethed vokser, når ingen
 siger fra overfor den tomhed, som propagandaens gyldne
 løfter netop skal skjule.

Propaganda spreder rædsel
 Brechts sorte humor er meget tydelig i digtet om
 "Propagandaens nødvendighed", der indledes:

"Det er muligt, at ikke alt i vores land går, som det burde
 gå.
 Men ingen kan tvivle på, at propagandaen er god.
 Selv de sultende må indrømme
 At ernæringsministeren holder gode taler." (s. 197).

Karikaturen intensiveres senere i samme digt:

"Og da på en anden dag det største luftskib i riget
 gik op i flammer, fordi man havde fyldt det med antændelig
 gas
 for at spare det uantændelige til krigsformål
 lovede luftfartministeren ved de omkomnes kister
 at han ikke ville lade sig slå ud, hvorpå
 der lød højt bifald. Selv fra kisterne
 skal der have lydt klapsalver." (s. 197).

Digtets konklusion peger på tomheden bag propagandaen:

"Og endnu en ting angående propagandaens formål
 gør en smule betænkelig: jo mere propaganda
 der findes i vores land
 jo mindre findes der af alt andet." (s. 201).

Propagandaen bringer rædslen med sig, fordi det kan være
 livsfarligt at modsige selv de mest åbenlyse løgne. At
 rædslen også smitter af på nazisterne selv er Brechts
 påstand i digtet "Regimets frygt", hvor ethvert tegn på en
 tilsidesættelse af ensretningen forskrækker de overbeviste
 idealister:

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

FLERE OPLYSNINGER OK

er fulde af angst som svinenes hulen,
 når de venter på slagtekniven,
 og de fede røve
 sveder af angst i kontorstolene.
 Drevet af angst
 bryder de ind i boliger og leder i klosetterne
 og angsten er det
 som får dem til at afbrænde hele biblioteker. Således
 behersker frygten ikke kun beherskede, men også
 de herskende." (s. 207, 209).

Måske var det netop denne angst, der fik nogle nazister til
 at fortsætte kampen lang tid efter, at alle andre havde
 indset Tysklands nederlag.

Hadet forvrænger ansigtet

På det tidspunkt, hvor Brecht skrev digtene, var der ingen,
 der kunne vide, at det gik så galt, som det gjorde. Man
 kunne nok have haft en vis skepsis overfor et lille digt som
 dette, der virker overdrevet i sin nærmest gotiske uhygge,
 men ikke desto mindre afslører det vanvid, der kom til at
 præge krigen:

"Efter svære skæbneslag
 plejer Kansleren atter at rette
 sine tilhængere op igen gennem en stor tale.
 Også manden med leen, hedder det
 elsker de opretstående aks." (s. 229).

Det er, som om digte som dette også har virket på kanten
 for Brecht selv. I det fabelagtige, afsluttende digt, "Til
 efterkommerne", taler han om, at hans had måske har
 forvrænget hans ansigt, og beder om efterkommernes
 overbærenhed, hvis han og andre, der har kæmpet den
 samme kamp, er gået for vidt:

"Også hadet mod nederdrægtigheden
 forvrænger ansigtet.
 Også vreden over uretten
 gør stemmen hæs. Ak, vi
 der ville berede jorden for venlighed,
 kunne ikke selv være venlige.

Men I, når det kommer så vidt
 at mennesket er mennesket en hjælper,
 tænk på os
 med overbærenhed." (s. 263).

Desværre viste det sig, at Brecht – end ikke i de frygteligste
 af digtene – overdrev det, der kom.

Naiv og skarp på samme tid
 At Bertolt Brecht stadig er værd at læse overbeviser
 "Svendborgdigte" om. Overbevisningen fastholdes på trods
 af samlingens lidt svage begyndelse og dens eksempler på
 hyldestdigte, der minder om den propaganda, Brecht slår
 hårdt ned på andre steder i samlingen. Et eksempel er
 "Kantate til Lenins dødsdag", der slutter med denne
 patetiske strofe:

"Lenin er stedt til hvile

Dette website anvender cookies fra Google til at levere sine tjenester og analysere trafik. Din IP-adresse og brugeragent deles med Google sammen med effektivitets- og sikkerhedsmetrics. Dette sker for at sikre tjenestekvaliteten, generere brugsstatistik samt registrere og håndtere misbrug.

[FLERE OPLYSNINGER](#) [OK](#)

Det er ikke den slags tekster, der pynter på samlingen, men digte som dette er med til at skabe en helhedsforståelse af Brecht. Lige så naiv en tilgang, han havde til kommunismen, lige så skarp var hans analyse af nazismens farer.

"Svendborgdigte" har dog ikke kun sin berettigelse i kraft af sit historiske budskab, der rundt omkring i verden viser sig aktuelt igen, når nye krige og folkedrab er under opsejling. Samlingen er også en lyrisk bedrift af præcise, drillende, skræmmende og rasende formuleringer, som den særligt interesserede oven i købet kan undersøge på originalsproget, idet den tyske tekst står på den modsatte side af den danske. Således har forlaget Multivers og de tre oversættere, Henrik Borberg, Ulla Gjedde og Hans Christian Nørregaard, stillet en fornem udgivelse til rådighed for danske læsere.

Indsendt af [Anne Rye Andersson](#)

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Kommenter som: Google-konto ▼

[Nyere indlæg](#)

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)

Rejser tema. Leveret af [Blogger](#).